

Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság
4.Bf.391/2011/20.

A másodfokú bíróság **Budapesten, a 2012. év május hó 22. napján** megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í t é l e t e t:

A nyereségvágyból, közfeladatot ellátó személy ellen elkövetett emberölés bűntette miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben az elsőfokú bíróság 14.B.601/2011/15. számú ítéletét a vádlottal szemben **megváltoztatja**.

A vádlott cselekményét testi sértés bűntette kísérletének (Btk. 170. § (1) bekezdés, (6) bekezdés I. fordulata) és rablás bűntette kísérletének (Btk. 321. § (1) bekezdés, (4) bekezdés d) pont) minősíti.

A vádlottal szemben kiszabott fegyházbüntetés tartamát 5 (öt) év 6 (hat) hónapra **enyhíti**, és a büntetést halmazati büntetésnek tekinti.

Egyebekben az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság - a főügyészség 2011. év május hó 9. napján kelt vádirata alapján eljárva - a 2011. év október hó 24. napján kihirdetett ítéletével a vádlottat emberölés bűntettének kísérlete (Btk. 166. § (1) és (2) bekezdés b) és e) pont) miatt 8 év fegyházbüntetésre és 5 évi közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett továbbá az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről, valamint a bűnügyi költség viselése tárgyában.

Az elsőfokú ítéletet az ügyész tudomásul vette, a vádlott és a védője enyhítés végett jelentettek be fellebbezést.

A védő írásban is benyújtotta a jogorvoslati nyilatkozatát, melyben kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen minősítette a vádlott cselekményét emberölés kísérletének, mivel az elkövetéshez használt eszköz, a támadott testtájék, a bekövetkezett eredmény, az elkövetés körülményei és módja, valamint a vádlott motívuma, személyi körülményei és személyes tulajdonságai alapján rablás kísérlete állapítható meg. Az elkövetés eszköze egy 21 cm pengehosszúságú, recés élű, vékony pengéjű kenyérfés - az elsőfokú bíróság által megállapítottan is - nem tartozik tipikusan az emberöléshez használható eszközök körébe. A rablás kísérletének megállapítását indokolja az is, hogy a vádlott hadonászó, kaszázó mozdulattal támadt a sértettre, a támadás direkt módon nem irányult sem a nyak, sem más létfontosságú szerv ellen, és az elkövetés eredményeként keletkezett 18 metszett sérülés közül a sértett aktív védekezése, a késre történő ráfogás járt a legsúlyosabb következménnyel. A vádlott nem tett ölési szándékra utaló kijelentést, és a sértettnek sem volt olyan tanúvallomása, amely szerint a vádlott az életét akarta kioltani. Ölési szándék esetén a vádlott nem a sértett mellé, hanem mögé ült volna, vagy elterelte volna a sofőr figyelmét, és a létfontosságú szervek irányában okozott volna súlyosabb sérüléseket. A vádlotti támadás a rablás elősegítése, az értékek primitív módon történő megszerzése érdekében az aktívan védekező sértett magatartásának elhárítására, leküzdésére szolgált.

A védő hivatkozott a vádlottról készített orvosi szakvéleményre, amely szerint a terhelt nem bűnöző típus, személyiségéből nem következik, hogy direkt támad. A szakvélemény szerint nem állapítható meg, hogy ölni akart volna, és hogy bűnözésre hajlamos lenne.

A fellebbviteli főügyészség a 2011. év december hó 14. napján kelt átiratában az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A másodfokú bíróság nyilvános ülésén a védő a minősítés megváltoztatását és a büntetés enyhítését célzó fellebbezését fenntartva kiemelte, hogy a bűncselekmény tárgyi és az alanyi oldalának részletes elemzése alapján nem emberölés kísérlete, hanem rablás büntette és testi sértés büntette állapítható meg a vádlott terhére. Hangsúlyozta, hogy a vádlottnak nem volt ölési szándéka, nem is tett ilyen kijelentést, a szakvélemény szerint sem erre irányult az akarata, továbbá az elkövetés eszközére, körülményeire, eredményére és a támadott testtájéka figyelemmel rablási szándékra vonható le következtetés. Hangsúlyozta, hogy a vádlottnak a sikeres rablás utáni meneküléshez volt szüksége helyismeretre. A terhelt az elkövetéskor a beszédhibája miatt nem tudott megszólalni, nem tudta a pénzt elkérni. Utalt a vádlott büntetlen előéletére, a vádlotti beismerésre, a kísérleti stádiumban maradt rablásra, és a terhelt fiatal felnőtt életkorára.

A fellebbviteli főügyészség képviselője a nyilvános ülésen az írásbeli indítvánnyal egyezően nyilatkozott. Kiemelte, hogy az elkövető ölési szándékát támasztja alá, hogy a pénz kérésére irányuló kijelentés nélkül rögtön a sértettre támadt anélkül, hogy az erőszakot fenyegetés előzte volna meg. A vádlott ölési szándékára utal az is, hogy a sértettnek a taxiból való kiszállását követően tovább folytatta a

bántalmazást, bár ebben az időpontban a sértett támadásától már nem kellett tartania, akár el is menekülhetett volna vagy értéket vihetett volna el. A cselekmény kísérleti szakban maradása a sértett aktív védekezésének az eredménye. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A vádlott az utolsó szó jogán a megbánásának adott hangot. Állította, hogy ha halkabban is, de kérte a sértettől a pénzt. Ideges volt a rablás miatt, ilyen helyzetekben pedig beszédhibája van, nehezen szólal meg és dadog. Senkinek nem akart sérülést okozni.

A védelmi fellebbezés alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül a Be. 348. § (1) bekezdése alapján.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárása során a perrendi szabályokat megtartotta, a bizonyítást teljes körűen lefolytatta, minden szóbijehető tanút kihallgatott, a szakértőket meghallgatta; az így beszerzett bizonyítékokat önmagukban és egymással összevetve, összességükben is értékelte, a mérlegelési tevékenységéről és annak eredményéről részletesen számot adott. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás helyes, teljes és a felülbírálat alapjául szolgált a másodfokú eljárásban.

Az irányadó tényállásból a vádlott bűnösségére vont következtetés okszerű.

Téves azonban a cselekmény nyereségvágyból, közfeladatot ellátó személy ellen elkövetett emberölés büntette kísérleteként történő minősítése.

A felülbírált ügyben a vádlott által az elkövetéshez használt 21 cm pengehosszúságú kenyérvágó kés - az elsőfokú bíróság által is megállapítottan - az ölésnek nem tipikus eszköze, mivel szúrt sérülések okozására kevésbé alkalmas. Kétségtelen ugyan, hogy emberi élet kioltásának eszköze lehet, amennyiben az elkövető metsző, vágó mozdulattal védekezésre képtelen vagy passzív sértett életfontosságú szervére támad. Jelen ügyben azonban nem ez történt, hiszen a vádlott kis-közepes erejű nem irányzott, hanem kaszáló, hadonászó mozdulattal támadt az aktívan védekező sértetre.

A jelen ügy tárgyát képező cselekmény tényei és körülményei összességében sem nyújtanak kellő és elégséges alapot az élet kioltására irányuló vádlotti szándék igazolására az alábbiak miatt.

A kérdés eldöntésénél irányadó 15. számú irányelv I./A./b) pontja szerint a nem irányzott, kapkodva, hadonászva végrehajtott vágás önmagában rendszerint a testi sértés okozására irányuló szándéokra utal az egyéb objektív és szubjektív körülményektől függően. Több eseti döntés is azt támasztja alá, hogy az emberölés

kísérlete helyett életveszélyt okozó testi sértés kísérlete megállapításának van, lehet helye.

- A nyereségvágyból elkövetett emberölés büntettének kísérlete helyett rablás és életveszélyt okozó testi sértés megállapítása annak a vádlottnak a terhére, aki a bolti eladó sértettet egy kb. fél kg súlyú betondarabbal ölési szándék nélkül leüti, majd a pénztárból 15000 forintot magához véve távozik (BH 1995. 386.)
- A gépkocsit vezető sértett fejére hátulról betonvas-darabbal leadott egy közepes és hét kis-közepes erejű, együttesen is csupán nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket okozó ütés esetén ölési szándék hiányában életveszélyt okozó testi sértés megállapításának van helye (BH 2003. 49.)
- Életveszélyt okozó testi sértés kísérletének és rablás büntette kísérletének megállapítása azzal a vádlottal szemben, aki azzal a szándékkal ült be a taxiba, hogy annak vezetőjétől - akár erőszakkal is - pénzt tulajdonítson el. A vádlott nyitott zsebkésével a sértett nyaka felé szúrt, ám a sértett ösztönös védekező mozdulatának betudhatóan a kés ugyan nem hatolt a nyakába, azonban az eszköz az állát és a nyakát megkarcolta. A vádlott által használt zsebkés, a szúrás irányzottsága, ismétlése és a megtámadott testtájékok figyelembevételével nem kétséges, hogy a sérülés okozásának szándékával cselekvő vádlott tudata átfogta, miszerint a sértett akár életveszélyes sérülést is szenvedhet, ám aziránt közömbös maradt. Jóllehet az életveszély nem következett be, de ez kizárólag a sértett kezdetben ösztönös, majd céltudatos védekezésének köszönhető. (BH 2003. 310.)

A fenti példákból az következik, hogy önmagában az eszközből és a sérülések helyéből, jellegéből csak akkor lehet ölési szándékra következtetni, ha azt az elkövetés egyéb tényei is alátámasztják.

Az irányadó tényállásból a vádlottnak a sértett testi épsége elleni szándéka kétséget kizáróan megállapítható, azonban a testi épséget sértő magatartás véghezvitelekor a tudatában a sértett halálának kívánalma, vagy az abba való belenyugvás büntetőjogi bizonyossággal nem igazolható. A taxiba beszálló vádlottnak amennyiben ölésre irányult volna a szándéka, akkor ténylegesen lehetősége lett volna annak kivitelezésére, például a gyanútlan sértett mögé ülve hátulról a nyaki ereket támadva.

A vádlott a kisgyermek kora óta meglévő beszédhibája miatt felfokozott, izgalmi állapotban egyáltalán nem vagy nehezen tud megszólalni, illetve dadog. Eredeti szándéka a taxisnál lévő pénz testi épség elleni fenyegetéssel történő megszerzésére irányult, azonban a kés felemelését követően a bűncselekmény elkövetésével járó izgalom, illetve idegesség miatt nem tudott megszólalni, nem tudta a pénzt elkérni. Mivel a kés felemelése, mint fenyegetés önmagában nem volt

elégséges a sértett akaratának megtörésére, ezért ezt követően a vádlott az aznapi bevétel megszerzése céljából erőszakot alkalmazott. A fejet, az arcot és a kezeket ért bántalmazás a sértett jobb kezének I. ujján maradandó fogyatékossgot, a bal kéz gyűrűsujj ér- és idegsérüléssel járó, ténylegesen 3-4 hónap alatt gyógyuló sérülését, továbbá egyenként nyolc napon belül, összességében nyolc napon túl gyógyuló sérüléseket eredményezett.

Az igazságügyi elmeorvos-szakértő az elsőfokú bíróság 2011. október 24. napján tartott tárgyalásán védői kérdésre úgy nyilatkozott, hogy a vádlottban ölési szándékot, akár eshetőlegesen is, nem találtak, a személyiségéből nem következik, hogy ölési szándékkal indult volna el.

Az igazságügyi orvosszakértő az elsőfokú bíróság 2011. október 24. napján tartott tárgyalásán tett nyilatkozata szerint a nyaki és a szem körüli régióban olyan szervek, illetve képletek helyezkednek el, amelyeknek a sérülése súlyos vérvesztést is okozhatott volna.

A szakértői vélemények mellett ugyanakkor nyomatékosan hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy nem igazságügyi orvosszakértői kérdés, hanem a bíróság feladata annak eldöntése, hogy az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló konkrét tudattartalma mire irányult, emberölésre vagy testi sértés okozására.

A másodfokú bíróság megállapítja, hogy a vádlottnak nem volt ölési szándéka, terhére a nyereségvágyból elkövetett emberölés büntettének kísérlete nem állapítható meg. Ugyanakkor az általa használt eszköz, annak alkalmazási módja az életveszély okozására messzemenően alkalmas volt, a testi sértésre irányuló magatartást kifejtő vádlott szándéka az élet veszélyeztetésére, életveszélyes sérülések előidézésére kiterjedt, ebbe belenyugodva cselekedett. Ugyan az életveszély, mint eredmény végül nem következett be, de a támadott testtájék (fej, arc) és a közvetlen közelben a nyakon lévő létfontosságú szervek okán a vádlott cselekménye a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés I. fordulata szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérleteként és a Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés d) pontja szerint minősülő felfegyverkezve, közfeladatot ellátó személy ellen, e feladata teljesítése során elkövetett rablás büntettének a Btk. 16. §-ban írt kísérleteként értékelendő. A sértett jobb kezének I. ujjának maradandó fogyatékossgot eredményező sértése az életveszélyt okozó testi sértés büntettébe beolvad.

A minősítésbeli változtatást a másodfokú bíróság megtette.

A büntetés kiszabása körében az elsőfokú bíróság a bűnösségi körülményeket alapvetően helyesen vette számba, a másodfokú bíróság további enyhítő körülményként értékelte, hogy a vádlott a bűncselekmény elkövetésekor éppen meghaladta a fiatal felnőttkor 24 éves felső határát, továbbá nyomatékos enyhítő körülményként értékelte a cselekmények kísérleti szakban maradását, mivel azok

befejezetlenek és távoliak voltak. A megváltozott minősítés folytán mellőzte az ítélőtábla a cselekmény azonos tényálláson belüli többszöri minősülésére való hivatkozást, ugyanakkor súlyosító körülményként értékelte a maradandó fogyatékosságot eredményező sérülést, valamint a hasonló jellegű, erőszakos, vagyon elleni bűncselekmények elszaporodottságát.

Az ítélőtábla az ügy elbírálása során a Btk. 2. §-ára figyelemmel a bűncselekmény elkövetésekor hatályban volt büntető anyagi szabályokat alkalmazta, mivel a vádlottra nézve kedvezőbb elbírálást a jelenleg hatályos törvényi rendelkezések nem tesznek lehetővé.

A minősítés megváltoztatására visszavezethetően a vádlott terhére megállapított bűncselekmények büntetési tételkerete immár eltér az elsőfokú bíróság ítéletében rögzített mértéktől. A vádlott terhére megállapított testi épség elleni bűncselekményt a törvény kettő évtől nyolc évig terjedő, míg a vagyon elleni bűncselekményt öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni. Így a Btk. 85. § (2) és (3) bekezdése értelmében a kiszabható halmazati büntetés alsó határa öt év, a felső határa húsz év szabadságvesztés.

Az ítélőtábla a Btk. 87. § (2) bekezdése szerinti enyhítésre nem látott lehetőséget, azonban a megváltozott minősítésre tekintettel a kiszabott büntetés jelentős enyhítését indokoltnak tartotta. A másodfokú bíróság a Btk. 83. § (1) bekezdésében meghatározott büntetéskiszabási elvekre figyelemmel úgy ítélte meg, hogy a vádlottal szemben halmazati büntetésül 5 év 6 hónap - a Btk. 42. § (2) bekezdés b/2. pontja alapján fegyházban végrehajtandó - szabadságvesztés kiszabása szükséges, és egyben elégséges szankció a Btk. 37. §-ában meghatározott büntetési célok elérésére.

Az ítélet egyéb járulékos rendelkezései törvényesek.

A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyebekben a Be. 371. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta. A másodfokú bíróság a Btk. 99. § (1) és (2) bekezdése alapján beszámította a vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől előzetes letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe.

A másodfokú bíróság ítélete ellen - a Be. 386. § (1) bekezdésében írt feltételek hiánya miatt - további fellebbezésnek nincs helye.

Budapest, 2012. év május hó 22. napján

Dr. Czine Ágnes
a tanács elnöke

Dr. Székely Ákos
előadó bíró

Zólyominé dr. Törő Erzsébet
bíró

Az elsőfokú bíróság ítélete a másodfokú bíróság 4.Bf.391/2011/20. számú ítéletében írt változtatás mellett a vádlottal szemben 2012. május 22. napján jogerős és végrehajtható!

Budapest, 2012. év május hó 22. napján

Dr. Czine Ágnes
a tanács elnöke